

▶ A KOHÉZIÓS POLITIKA 2014 ÉS 2020 KÖZÖTT

AZ ÁTDOLGOZOTT POLITIKA 10 FŐ PONTJA

A Nicolae Balcescu utca felújítása (Mioveni, Románia)

Az Európai Unió 2014 és 2020 közötti költségvetése immár végleges, ennek értelmében körülbelül 351,8 milliárd euró áll rendelkezésre arra, hogy az EU kohéziós politikájának keretében befektessék Európa régióiban és városaiban a növekedés és a munkahelyteremtés elősegítésére, valamint a klímaváltozás és az energiafüggőség problémájának kezelésére.

Ha ehhez az összeghez hozzávesszük a tagállamok saját hozzájárulását, valamint a pénzügyi eszközök által megmozgatott magánpénzeket, összességében valószínűleg több mint 500 milliárd euróról beszélünk. A kohéziós politika lett az Európai Unió elsődleges beruházási politikája, szorosan igazodik az Európa 2020 stratégia céljaihoz. Az Európai Unió 274 régiójára irányul – nemcsak a legszegényebbekre –, célja a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés ösztönzése. Ez a szakpolitika napjainkra a legfontosabb eszköz az EU céljainak megvalósítására, ezért annyira fontosak az új irányelvek: a tematikus koncentráció, az eredményközpontúság, az ex-ante feltételek és a megfelelő pénzügyi eszközök használata.

A kohéziós politikának a 2014-2020 közötti időszakon belüli újrafókuszálása azt szolgálja, hogy az EU-forrásokat maximális hatáskokkal, a régiók és a városok egyedi szükségleteinek megfelelően ruházzuk be.

Az új kohéziós politika fő elemei a következők:

1 ▶ A befektetések szintje igazodik a régiókhöz

Továbbra is az EU minden régiója részesül támogatásban, de annak szintje és a nemzeti hozzájárulás (a társfinanszírozás mértéke) alkalmazkodik a régió fejlettségi szintjéhez:

- ▶ kevésbé fejlett régiók (a GDP < 75%-a az EU-27 átlagának);
- ▶ átmeneti régiók (a GDP 75-90%-a az EU-27 átlagának);
- ▶ fejlettebb régiók (a GDP > 90%-a az EU-27 átlagának).

2 ▶ Célzott növekedés

Körülbelül 100 milliárd eurót célzottan kapnak meg a fő növekedési szektorok. Tizenegy tematikus prioritásról született megállapodás a kohéziós politikán belül. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) támogatásai négy fő területre fognak összpontosulni: innováció és kutatás, digitalizáció, a kis- és középvállalatok (kkv-k) támogatása, illetve az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság. Kategóriájuktól függően más-más mértékben kell a régióknak ezekre a célokra allokálniuk a forrásokat (kevesbé fejlettek: 50%, átmenetiek: 60%, fejlettebbek: 80%).

A forrásokból legalább 23 milliárd euró fogja szolgálni az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság ügyét (az energiahatékonyság és a megújuló energiák területét). Ezen belül külön kötelezettségek vonatkoznak az ERFA forrásainak ilyen célú felhasználására (kevésbé fejlett régiók: 12%, átmeneti régiók: 15%, fejlettebb régiók: 20%).

Hozzávetőleg 66 milliárd eurót fognak a kiemelt transzeurópai közlekedési kapcsolatok kialakítására és fontos környezeti infrastrukturális projektek megvalósítására fordítani a Kohéziós Alapból.

A kohéziós politika az Európai Szociális Alap (ESZA) keretében jelentős mértékben fogja támogatni a foglalkoztatás területét, például a képzést és az élethosszig tartó tanulást, az oktatást és a társadalmi befogadást. Az ESZA forrásainak legalább 20%-át kell a társadalmi befogadásra és a szegénység elleni küzdelemre fordítani.

Az ESZA keretében indított *Youth Employment Initiative* külön figyelmet fordít a fiatalokra.

3 ▶ Elszámoltathatóság és eredmények

Az elszámoltathatóság és az eredmények ellenőrzése érdekében egyértelmű, átlátható és mérhető célokat fogunk rögzíteni. Az országoknak és a régióknak előzetesen be kell jelenteniük, hogy milyen célokat szándékoznak elérni az elérhető erőforrásokkal, és pontosan meg kell adniuk, hogy miképpen mérhetik a célok irányában elért haladást. Így rendszeres monitorozásra nyílik lehetőség, és megvitatható a pénzügyi erőforrások felhasználása. A célok megvalósításában elért haladástól függően további támogatás (úgynevezett „teljesítménytartalék”) bocsátható a jól teljesítő programok rendelkezésére az időszak vége felé.

4 ▶ A finanszírozás előfeltételei

A támogatások folyósításához teljesülnie kell bizonyos, a hatékony beruházást garantáló feltételeknek. Ennek az a célja, hogy a beruházásokra olyan környezetben kerüljön sor, amely elősegíti hatásuk maximális kiaknázását. A beruházások csak akkor kezdődnek el, ha bizonyos stratégiák már érvényben vannak, illetve teljesülnek meghatározott előfeltételek. Az előfeltételekre példák az „intelligens specializációs” stratégiák, a vállalkozásbarát reformok, a közlekedési stratégiák, a közbeszerzési rendszerek javítására irányuló intézkedések, illetve a környezetvédelmi jogszabályok betartása.

5 ▶ Összehangolt cselekvés

Egységes stratégiát kell kialakítani, hogy javuljon a koordináció, és kisebbek legyenek az átfedések. A közös stratégiai keret biztosítja az alapot az európai strukturális és befektetési alapok (az ERFA, a Kohéziós Alap és az ESZA) mint a kohéziós politikai alapok, valamint a vidékfejlesztési és a halászati alap közötti jobb koordinációhoz. Ezáltal jobb kapcsolódás jön létre az EU egyéb eszközeivel, például a Horizont 2020 programmal és az európai összekapcsolódási eszközzel.

6 ▶ Az eljárások egyszerűsítése

Csökkenteni kell a bürokráciát, és egyszerűsíteni kell az EU-támogatások felhasználását. Ehhez egységes szabályrendszert és egyszerűbb elszámolási szabályokat kell kialakítani az európai strukturális és befektetési alapokra vonatkozóan, célzottabbá kell tenni a jelentéstételi kötelezettségeket, és jobban kell hagyatkozni a digitális technológiára („e-kohézió”).

7 ▶ A városi vetület bővítése

A politika városi vetülete nagyobb szerepet kap annak köszönhetően, hogy az ERFA keretében nyújtott támogatások egy minimális összegét városi integrált projektekre kell fordítani, amelyek többféle intézkedést egyesítenek a városok gazdasági, környezeti és szociális problémáinak enyhítésére – a városi területekre fordított egyéb forrásokon felül.

8 ▶ Határokon átnyúló együttműködés

A határokon átnyúló együttműködést meg fogjuk erősíteni, egyszerűbb lesz határokon átnyúló projekteket kialakítani. Az is nagyon fontos, hogy a nemzeti és regionális programok támogassák a Duna-stratégiához és a Balti-tengeri stratégiához hasonló makroregionális stratégiákat.

9 ▶ Egységesség és összhang

A kohéziós politikának teljes összhangban kell állnia az EU tágabb értelemben vett gazdaságpolitikájával. A programokat össze kell hangolni a tagállamok nemzeti reformprogramjaival, amelyek részét képezik az EU európai szemeszterként ismert gazdaság- és költségvetés-politikai koordinációs ciklusának. Ha szükséges, az Európai Bizottság felkérheti a tagállamokat – az úgynevezett „makrogazdasági feltételelenség” záradék értelmében – a programoknak a fontos strukturális reformok támogatása érdekében történő módosítására, illetve végső eszközként felfüggesztheti a kifizetéseket, ha a ismételt és súlyosan figyelmen kívül hagyják a gazdasági ajánlásokat.

10 ▶ Pénzügyi eszközök

Ösztönözni fogjuk a pénzügyi eszközök nagyobb mértékű használatát a kis- és középvállalatok segítése, a hitelek elérhetőségének javítása érdekében. A hiteleket, garanciákat, a tőkét és a kockázati tőkét az EU alapjai is támogatják (egységes szabályok alapján), ezzel szélesül a hatókörük, és ösztönzést biztosítanak (magasabb társfinanszírozási hányadok). A hangsúly a vissza nem fizetendő támogatásokról a hitelekre kerül, hogy javuljon a projektek minősége, és kevésbé alakulhasson ki támogatásfüggőség.